

Таким чином, у юридичній термінології синонімія, паронімія, омонімія вважаються небажаним явищем, оскільки ці процеси порушують однозначність і точність текстів правової сфери, викликають труднощі при тлумаченні певного терміна, призводять до непорозумінь.

Список використаних джерел

1. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. посіб. Київ : Академія, 2005. 368 с.
2. Корж А. В. Ділова українська мова для юристів. Київ, 2002. 176 с.
3. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : посібник. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ : Парламентське вид-во, 2006. 528 с.
4. Токарська А. С. Культура фахового мовлення правника : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 312 с.
5. Єльнікова Н. І. Лексико-семантичні особливості юридичної термінології. *«Сучасні проблеми соціально-гуманітарних наук» : матеріали міжсвз. конф.* (Харків, 2 черв. 2017 р.). Харків : ХНУВС, 2017. С. 24–27.

Гатала Ірина Юрїївна,

курсант Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук ***Яслик В. І.***

ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИМВОЛІВ

Проблема символіки актуальна впродовж усього існування людства. З часів зародження первісних общин з'явилися і перші символи, які люди використовували для позначення певної сутності речей та передавання інформації.

В юридичній літературі правовий символ – це створюваний або санкціонований державою умовний образ, відмітний знак, який становить видиме або чутне культурно-цілісне утворення, якому суб'єкт правотворчості надає

особливого політико-правового змісту, не пов'язаного із сутністю цього утворення [1, с. 23].

Проте зауважимо, що існують символи, які мають глибоке історичне значення та сформувались в період зародження права як системи регулювання суспільних відносин. До таких символів можна зарахувати Феміду, терези правосуддя, скрижалі Заповіту, історичні документи та інші й об'єднати їх у єдину категорію – концептуальні символи, тобто ті, які становлять основоположний зміст.

Поняття «закон», «право», «судочинство» у більшості випадків зумовлюють асоціативний ряд, пов'язаний передусім із давньогрецькою богинею права та закону – Фемідою (також Теміда, Теміс). Саме вона стала загальновизначеним символом правосуддя та особливої популярності набула за часів Імператора Тиберія, який вперше спорудив пам'ятник богині й надав їй нового значення. Стародавня міфологія зазначає, що Феміда була першою дружиною Зевса і наглядала за тим, щоб ні люди, ні боги не порушували законів. Однією з її дочок була Дике – богиня справедливості.

У римській міфології поняття справедливості та права не розділені, а втілені в єдиному образі – богині Юстиції, якій римляни додали пов'язку на очі, що символізує неупередженість та здійснення повноважень на засадах рівності. Часто ці два образи ототожнюють, але з огляду на традиційність уявлень слід зазначити, що Юстиція – удосконалена римська копія Феміди.

Головними атрибутами богині Феміди є ваги, меч та мантия, які й передають основну ідею здійснення правосуддя. Ваги (терези) – стародавній символ міри та справедливості, на які покладаються вчинки людей, щоб визначити рівень добра і зла. Феміда тримає терези в лівій руці, що символізує сприйнятливість. Меч – символ духовної сили та відплати. Він направлений вістрям вгору, що символізує «волю небес», тобто вищу силу. Меч знаходиться у правій руці богині, яка відповідає за силу та готовність до дій. Мантия – це урочисте вбрання, створене для церемоній, яке до сьогодні широко застосовується як офіційний одяг суддів. Вона символізує духовність та важливість статусу судді. Інколи богиню можуть зображати з рогом достатку, який символізує плату за вчинену дію.

Для нашого суспільства важливе значення має християнська доктрина як сукупність моральних приписів, поглядів, постанов, що містяться в Біблії. Біблійні тексти є важливим джерелом пізнання суспільних відносин, адже релігійні норми – це елементарні норми людських взаємовідносин, які є водночас

способом первинної соціальної регуляції. Саме тому до одних із найбільш значущих концептуальних символів належать скрижалі Закону (Tablets of the Law). Упродовж історії скрижалі часто використовувалися для зображення закону, оскільки це тісно пов'язано з біблійною історією про Мойсея, єврейського законодавця, що спустився з гори Синай із двома кам'яними табличками, на яких було вписано Десять заповідей. Через деякий час вживання двох скрижалей стало не лише символом заповідей, а й загалом античного закону. Кам'яні таблички означають постійність закону та його дію протягом певного часу [2, с. 2]. Скрижалі часто зображали митці в різні епохи як символ базових правил поведінки, на яких зараз засновано більшість найважливіших норм права.

Варто згадати і про такий символ, як документ, адже з процесом формування юриспруденції невід'ємним фактором було складання юридичних документів. Документ можна розглядати як окремий символ або ж як набір певних правових знаків, які виконують ряд конкретних функцій, однією з яких є підтвердження яких-небудь фактів (засіб доказування). Ця функція властива офіційним виданням (Конституція, закон, інші історичні джерела, що служать засобом підтвердження). У кожній країні період складання юридичних документів розпочався в різні часи. Одним з найважливіших документальних пам'яток є «Велика хартія вольностей» 1215 року – перша конституція Англії, яка вважається одним із перших юридичних документів, у якому закладені основні концепції прав людини. Статті цього документа стали основою майбутнього англійського парламенту. Саме «Велика хартія вольностей» стала початком нового етапу у формуванні документів, зокрема декларацій, які фіксували права людей.

Правові символи є важливою складовою в процесі формування правового регулювання. Вони викликають підвищену наукову і громадську зацікавленість. Важливе місце серед них мають концептуальні символи, які не лише мають велике історичне значення, а й дають змогу розкрити природу та розвиток первинного правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Никитин А.В. Правовые символы: автореф. дис. .. канд. юрид. наук: 12.00.01/ А.В. Никитин. Нижний Новгород, 1999. 36 с.
2. Symbols of Law. Office of the Curator Supreme Court of the United States. URL: https://www.supremecourt.gov/about/SymbolsofLawInfoSheet%209-28-2015_Final.pdf.